

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1987/48

KARAR NO : 1987/51

ÖZET : Adli Yargı yeri ceza mahkemesince sıkıyönetimin kaldırılmasından sonra verilen görevsizlik kararı üzerine, sıkıyönetimin kaldırıldığı bölgedeki sıkıyönetim askeri mahkemesine gönderilen davanın 1402 sayılı kanunun 23. maddesi uyarınca adli yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

TCK. 168, 173 md.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanık : Mahmut Kakız

O L A Y : Mersin C. Savcılığı'nın 25-12-1985 gün, 5296/503 sayılı

iddianamesiyle; suç tarihi olarak 1976-1978 yılları gösterilmek suretiyle sanıklardan Ahmet Göçeri'nin Türkiye Komünist Partisi-Marksist-Leninist-Devrimci Halkın Birliği (TKP/ML-DHB) örgütünün Mersin Çay Mahallesi sorumlusu olarak, örgütü sevk ve idare etmek suçunu işlediği iddiasıyla, TCK'nun 168/1., 173/son. maddelerle ve sanık Mahmut Kakız'ın da aynı örgüte afişleme, yazılama ve bildiri dağıtma eylemleri ile dahil olduğu iddiasıyla, TCK'nun 168/2., 173/son. maddelerle, tecziheleri istemiyle haklarında kamu davası açılmıştır.

Mersin 1. Ağır Ceza Mahkemesi; 22-1-1986 gününde, 1986/1-3. sayı ile; davanın sıkıyönetim askeri mahkemesinde görülmesi gerektiğini belirterek ve sıkıyönetim komutanlığının görüşü doğrultusunda görevsizlik kararı vermiştir.

Adana 6. Kolordu Komutanlığı Sıkıyönetim 1 Nolu Askeri Mahkemesi; 9-10-1986 gününde, 1986/21-124 sayı ile; sanık Ahmet Göçerinin hazırlık tahkikatı sırasında yaptığı itiraflar ile mensup olduğu silahlı çete hakkında bilgi vererek yardımcı olduğu belirtilerek 3216 sayılı kanunun geçici maddenin (B) bendi (b) fıkrası yoluyla aynı kanunun 1. maddesinin 2. fıkrası uyarınca ceza tertibine mahal olmadığına ve sanık Mahmut Kakız'ın ise eylemi sabit görülerek TCK'nun 168/2., ve 173/3. maddeler gereğince mahkumiyetine karar vermiştir.

Bu karar sadece hakkında mahkumiyet kararı verilen sanık Mahmut Kakız tarafından temyiz edilmiş ve Askeri Yargıtay 4. Dairesi 20-1-1987 gününde, 1987/13-12 sayı ile; (sanık Mahmut Kakız'ın suçu işlediği yer Mersindir. Mersinde sıkıyönetim 19-3-1985 tarihinde kaldırılmıştır. Mersin ilinin mahkeme yönünden bağlı olduğu Adana ilinde sıkıyönetim 19-11-1985 tarihinde kaldırılmıştır. Sanık hakkında kamu davası Mersin C. Savcılığı tarafından 25-12-1985 tarihinde Mersin 1. Ağır Ceza Mahkemesi'ne açılmış ve Mersin 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nce de 22-1-1986 tarihinde görevsizlik kararı verilerek

dava dosyası Adana Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

1402 sayılı kanunun 23.maddesinde "sıkıyönetim kaldırılması durumunda, sıkıyönetim askeri mahkemelerinde görülmekte olan davalar sonuçlandırılincaya kadar bu mahkemelerin görev ve yetkileri devam eder....Kamu davası açılmamış dosyalar ile duruşmanın tatiline karar verilmiş davalar durumlarına, mahiyetlerine ve kanun hükümlerine göre görevli ve yetkili mercilere gönderilir" hükmü mevcuttur. Bu hükme göre, Mersin ilinde sıkıyönetim 19-3-1985 ve Adanada 19-11-1985 tarihlerinde kaldırılmıştır. Sıkıyönetim askeri mahkemesi ancak görülmekte olan davalara bakacaktır. İrtibat nedeniyle de olsa görevsizlikle sıkıyönetim askeri mahkemesine yeni dava açılması mümkün değildir. Bu davaya bakmak adliye mahkemelerinin görevine girmektedir.

Bu itibarla sanık Mahmut Kakız hakkındaki hükmün görev noktasından bozulmasına) karar vermiştir.

Adana 6. Kolordu Komutanlığı Sıkıyönetim 1 Nolu Askeri Mahkemesi ; 5-3-1987 gününde, 1987/6-17 sayı ile; Askeri Yargıtay bozma ilâmına uyarak, sanık Mahmut Kakız hakkında görevsizlik kararı vermiştir.

Böylece, sanık Mahmut Kakız hakkında, her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında, 2247 sayılı kanunun 14.maddesinde belirlenen olumsuz görev uyumsuzluğu doğmuş ve dosya Adana Sıkıyönetim Askeri Savcılığı'nın 3-4-1987 gün, 1987/6-6-MAH-UYUŞ-1 sayılı yazısıyla Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Y. İsmet Ayer, Mebrure Gözdemir, Uğur Tönük, Ergün Argon, A. Vahap Özasan ve Muammer Aksüt'ün katılmaları ile yaptığı 20-4-1987 günlü toplantıda, geçici raportör Hakim İsmet Köker'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Bekir Mavioğlu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Ferhat Ferhan-oğlu'nun Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Sanığa atılı suç Mersin ilinide kapsamına alarak bütün yurtda 12-9-1980 günü ilân olunan sıkıyönetimden önce 1976/1978 yıllarında işlenmiştir.

Sanık Mahmut Kakız hakkında TCK'nun 168/2., 173/son., maddelerle tecziyesi istemiyle Mersin C. Savcılığı'nca 25-12-1985 gününde, kamu davası açılmış ve Mersin 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nce 22-1-1986 gününde, görevsizlik kararı verilmiş ve Adana 6. Kolordu Komutanlığı Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi de 5-3-1987 gününde görevsizlik kararı vermiş ve ortaya çıkan görev uyumsuzluğunun çözümü Uyuşmazlık Mahkemesi'nden istenmiştir.

AK

Mersin ili ve çevresinde işlenen ve sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevine giren suçlar bakımından görevli ve yetkili olup, Adana da kurulmuş bulunan Adana Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi bölgesinde, sıkıyönetim uygulaması 19-11-1985 tarihinden başlıyarak kaldırılmış olduğundan, görevli yargı yerinin belirlenmesinde, 1402 sayılı kanunun 23. maddesinin gözönünde tutulması gerekir. Anılan 23. maddeye göre, sıkıyönetimin kaldırılması durumunda, sıkıyönetim askeri mahkemelerinde görülmekte bulunan davalar sonuçlandırılincaya kadar bu mahkemelerin görev ve yetkisinin devam edeceği, ancak henüz kamu davası açılmamış dosyalar ile duruşmanın tatiline karar verilen davaların durumlarına, niteliklerine ve kanun hükümlerine göre ilgili mercilere gönderileceği öngörülmüş bulunmaktadır. Kanunun 23. maddesinde sözü edilen "görülmekte olan dava" deyiminin ise sıkıyönetim askeri mahkemesine gerek iddianame gerekse Adli Ceza Yargılama mercilerinin verdiği görevsizlik kararıyla, sıkıyönetimin kaldırılmasından önce açılmış sayılan dava olduğu, Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümünün bu konuya ilişkin olarak verdiği (örneğin Resmi Gazetenin 30-3-1986 günü, 19063 sayılı nüshasında yayınlanan 17-2-1986 günlü, 1986/16-20 sayılı kararı) pek çok kararında açıklığa kavuşturulmuştur.

Dava konusu olayda sanık hakkında Mersin C. Savcılığı'nca sıkıyönetimin kaldırılmasından sonra Mersin 1. Ağır Ceza Mahkemesi'ne açılan davada, Mersin Ağır Ceza Mahkemesi'nce, sıkıyönetimin kaldırıldığı Adanadaki sıkıyönetim askeri mahkemesinin görevli olduğu, gerekçesiyle görevsizlik kararı verilemeyeceğinin kabulü gerekir. Karşıt bir düşünce, adı geçen maddenin 3. fıkrasında öngörülen "kamu davası açılmamış dosyalar ile duruşmanın tatiline karar verilen davalar durumlarına, mahiyetlerine ve kanun hükümlerine göre görevli ve yetkili mercilere gönderilir... " biçimindeki sıkıyönetim askeri savcısına dahi sıkıyönetimin kaldırılmasından sonra bu mahkemede kamu davası açma yetkisi tanımayan kuralla bağdaştırılamaz.

İnceleme konusu uyuşmazlıkta adli yargı yeri olan Mersin Ağır Ceza Mahkemesi'nce sıkıyönetimin kaldırılmasından sonra görevsizlik kararı verilmiş olduğuna, sıkıyönetimin kaldırılması durumunda, sadece görülmekte bulunan davalar sonuçlandırılincaya kadar görev ve yetkisi devam eden Adana Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'nce sıkıyönetimin kaldırılış tarihinden sonra kamu davası açılmıyacağına göre, bu tarihten sonra verilen görevsizlik kararına konu olan dava için, 1402 sayılı sıkıyönetim kanununun 23/1., maddesinde belirtilen anlamda, "görülmekte olan bir davanın" bulunduğu kabul edilemez.

Bu durumda, dava 1402 sayılı kanunun 23. maddesi uyarınca Adli Yargı yerinin görevine girdiğinden, Mersin 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 22-1-1986 günlü, 1986/1-3

sayılı görevsizlik kararının, sanık Mahmut Kakız'a ilişkin kısmının kaldırılmasına karar verilmesi gerekir.

S O N U Ç : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle Mersin 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 22-1-1986 günlü, 1986/1-3 sayılı görevsizlik kararının sanık Mahmut Kakız'a ilişkin kısmının kaldırılmasına 20-4-1987 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

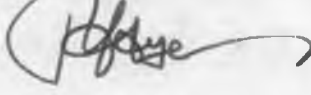
Başkan

Servet Tüzün



Üye

Y. İsmet Ayer



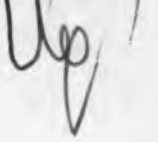
Üye

Mebrure Gözdemir



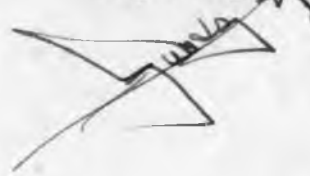
Üye

Uğur Tönük



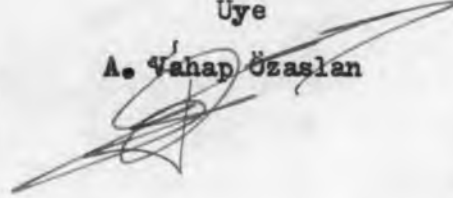
Üye

Ergun Argon



Üye

A. Vahap Özasan



Üye

Muammer Aksüt



G/T.